

Norges Bank
Postboks 1179 Sentrum
0107 OSLO

VÅR REFERANSE
13/12330

DERES REFERANSE

DATO
28.04.2023

Motsyklisk kapitalbuffer andre kvartal 2023

Finanstilsynet viser til [bestemmelse om beslutning om motsyklisk kapitalbuffer og råd om systemrisikobuffer](#) §2 om utveksling av relevant informasjon og vurderinger mellom Finanstilsynet og Norges Bank. I dette brevet redegjøres det for Finanstilsynets vurderinger av motsyklisk kapitalbuffer andre kvartal 2023.

Finanstilsynets vurderinger av finansiell stabilitet og situasjonen i bankene er omtalt i [Finansielt utsyn desember 2022](#), [Resultatrapport for finansforetak 2022](#) og [Soliditetsrapport for finansforetak 2022](#).

Aktiviteten i norsk økonomi er høy, og arbeidsledigheten er lav. Inflasjonen er høy, både i Norge og internasjonalt. Sentralbanker i flere land har hevet styringsrentene betraktelig og varslet ytterligere renteøkninger for å bringe inflasjonen ned til fastsatte mål. Økt inflasjon og rente har i perioder bidratt til betydelig uro i finansmarkedene, særlig i forbindelse med krisene i enkelte banker i USA og Credit Suisse i Sveits. Virkningene for norske banker har så langt vært begrenset.

Det er stor usikkerhet om den økonomiske utviklingen fremover, både i Norge og internasjonalt. Renteoppgangen har bidratt til redusert kjøpekraften for mange husholdninger, dempet aktivitet i eiendomsmarkedet og en reprising av obligasjoner og andre formuesobjekter. Utsikter til svakere økonomisk vekst kombinert med vedvarende høy inflasjon har skapt frykt for stagflasjon.

Det europeiske råd for systemrisiko (ESRB) publiserte i september 2022 [en advarsel om økt sårbarhet i det finansielle systemet](#) og oppfordret offentlige myndigheter til å bevare eller øke motstandskraften i finanssektoren, slik at den kan fortsette å støtte realøkonomien hvis og når alvorlige hendelser inntreffer. I januar i år anbefalte ESRB at EU og nasjonale myndigheter [styrker overvåkingen av risiko innenfor næringsseiendom](#) og iverksetter tiltak innen både mikro- og makrotilsyn for å håndtere identifiserte sårbarheter.

Høy gjeld i norske husholdninger og høye bolig- og næringsseiendomspriser utgjør fortsatt de viktigste sårbarhetene i det norske finansielle systemet.

Husholdningenes gjeldsbelastning er høy både historisk og sammenlignet med andre land, og andelen husholdninger med særlig høy gjeldsbelastning har økt de siste årene. I løpet av det siste året har tolv månedersveksten i husholdningenes gjeld falt noe. Samtidig har rentebelastningen økt betydelig. Kun en liten andel av husholdningenes gjeld har fast rente. Mange norske husholdninger er særlig utsatt ved en kraftig renteoppgang, inntektsbortfall og fall i boligprisene.

Boligprisene i Norge har økt mye over lang tid og betydelig mer enn disponibel inntekt per innbygger. Høsten 2022 falt boligprisene med unntak av desember, hvor prisene steg svakt. De siste månedene har prisene igjen tatt seg opp.

Prisene på næringseiendom har økt markant gjennom det siste tiåret som følge av vekst i leiepriser og lave avkastningskrav. Bankene har store utlån til næringseiendomsselskaper. Historisk har banker både i Norge og internasjonalt tapt mye på utlån med pant i næringseiendom under kriser i finans- og eiendomsmarkedene. Kraftig renteoppgang og økte risikopremier kan føre til et betydelig prisfall på næringseiendom og økt kredittrisiko for bankene. Det er også mye gjeld i næringseiendomsselskapene som forfaller de neste årene, og refinansieringsrisikoen er betydelig.

Bankenes rapporter om [bruk av fleksibilitetskvotene i utlånsforskriften](#) viser et fortsatt høyt nivå på nye innvilgede lån med pant i bolig. Andelen nye lån med pant i bolig som avviker fra ett eller flere av kravene i forskriften, utgjorde i fjerde kvartal 2022 4,2 prosent i Oslo og 7,0 prosent utenom Oslo. Andelen nye forbrukslån med avvik fra forskriftskravene utgjorde 2,7 prosent.

Lønnsomheten i norske banker er god. Ifølge [resultatrapporten for finansforetak](#) oppnådde bankene et betydelig bedre resultat i 2022 enn året før. I 2022 var egenkapitalavkastningen 11,8 prosent, som er 1,1 prosentpoeng høyere enn i 2021. Hovedforklaringen er økte netto renteinntekter. Bankenes samlede tap på utlån var lave også i 2022. Flere banker har offentliggjort svært gode resultater for første kvartal 2023.

Norske banker tilfredsstillende de regulatoriske kapitalkravene med en margin. Innlemmelsen av det europeiske kapitalkravsregelverket (CRR/CRD IV) i EØS fra utgangen av 2019 innebar en betydelig reell lettelse i norske bankers kapitalkrav. Endringene i EUs kapitalkravsregelverk (CRR2/CRD V), som trådte i kraft 1. juni 2022, bidro til ytterligere lettelse i kapitalkravet.

Over tid er det de regulatoriske kravene som avgjør bankenes soliditet. Reduserte kapitalkrav kan føre til at bankenes soliditet etter hvert svekkes, som vil være uheldig i lys av risikoen i det norske finansielle systemet. Egenkapital er avgjørende for bankenes risikobærende evne og evnen til å yte nye lån til kredittverdige kunder i nedgangstider. Innenfor rammen av det europeiske regelverket bør derfor kapitalkravene innrettes slik at de bidrar til å opprettholde den reelle soliditeten.

Etter Finanstilsynets vurdering er det fare for finansiell ustabilitet i tiden framover. Høyere renter og svakere økonomisk utvikling vil øke tapsrisikoen. Finanstilsynets stresstester av norske banker viser at tapene kan bli betydelige ved et alvorlig tilbakeslag og føre til stor reduksjon i bankenes kapitaldekning. Erfaringene fra både USA og Europa denne våren viser at kriser i det finansielle systemet kan komme brått, føre til stor uro i markedene og få konsekvenser for andre foretak, både nasjonalt og internasjonalt. Disse erfaringene understreker viktigheten av god soliditet i bankene.

Kravet til motsyklisk kapitalbuffer er nå 2,5 prosent. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke grunnlag for å endre kravet til motsyklisk kapitalbuffer.

For Finanstilsynet

Morten Baltzersen
finansstilsynsdirektør

Per Mathis Kongsrud
direktør for digitalisering og analyse

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.